

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 15 Sayı : 42 Aralık 2022

Yayın Geliş Tarihi: 10.09.2022 Yayına Kabul Tarihi: 21.11.2022

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1173512>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/ Research Article

Atf/Citation: Çepik, R. (2022). Nietzsche Felsefesinde Hakikat Problemi.
Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (42), 734-755

NIETZSCHE FELSEFESİNDE HAKİKAT PROBLEMİ

Rabia ÇEPIK*

Öz

Nietzsche, felsefesinde genel olarak hakikat kavramını eleştiren bir filozoftur. Ancak bu eleştirilerin daha çok dinlerdeki hakikat kavramına olduğunu söyleyerek Nietzsche'nin hakikati tümüyle reddetmediğini ve bir postmodernizm öncüsü olarak asla değerlendirilemeyeceğini belirten düşünürler de vardır. Bu çalışmada Nietzsche'nin metinlerindeki hakikat hakkındaki fikirleri ele alınıp onun hakikat karşısındaki tavrı ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bunun için öncelikle Nietzsche'nin Yahudiliğin ve Hıristiyanlığın hakikat anlayışlarına yaptığı eleştiriler ortaya koyulacaktır. Daha sonra felsefe tarihindeki hakikat düşüncelerine dair eleştirileri incelenecektir. Buradan hareketle Nietzsche'nin hakiki dünyanın bir masal olduğuna dair belirlenimleri anlatılacaktır. Son olarak da Nietzsche'nin hakikat eleştirilerinin postmodern felsefeyi etkilemiş olabilecek yönleri üzerinde durulacaktır. Böylece de Nietzsche'nin postmodern felsefe için bir öncül olduğu iddia edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nietzsche, hakikat, postmodernizm.

* Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, rabiatopkaya@gmail.com, Kilis/TÜRKİYE.

THE PROBLEM OF TRUTH IN NIETZSCHE'S PHILOSOPHY

Abstract

Nietzsche is a philosopher who criticizes the concept of truth in general. However, some thinkers say that these criticisms are mostly about the concept of truth in religions and that they do not completely reject the truth and can never be considered a pioneer of postmodernism. In this study, Nietzsche's ideas about truth in his texts will be discussed, and his attitude towards truth will be tried to be revealed. First, Nietzsche's criticisms of Judaism and Christianity's understanding of truth will be revealed. Later, his criticisms of the ideas of truth in the history of philosophy will be examined. From this point of view, Nietzsche's determination that the real world is a fairy tale will be explained. Finally, aspects of Nietzsche's criticism of truth that may have influenced postmodern philosophy will be discussed. Thus, it will be claimed to be a predecessor for postmodern philosophy.

Keywords: Nietzsche, truth, postmodernism.

1. GİRİŞ

Bu çalışmada Nietzsche'nin hakikat fikrine yönelik eleştirileri ortaya konulacaktır. Burada eleştirilen hakikat, Sokrates'in ve Platon'un hakikat öğretilerinin yanısıra Yahudiliğin ve Hıristiyanlığın hakikat anlayışlarıdır. Bunun ardından Nietzsche'nin perspektivizmi ve hakikat eleştirisi arasındaki bağlantı üzerinde durulacaktır. Son olarak postmodernizmin hakikat karşısındaki tavrı genel hatlarıyla ele alınıp neden Nietzsche'nin postmodern felsefe için bir öncül olarak değerlendirilebileceği temellendirilmeye çalışılacaktır.

Nietzsche Sokrates'in ve Platon'un hakikat öğretilerine ve bu öğretilerden etkilenecek oluştuğuna inandığı Hıristiyanlığın hakikatlerine karşı çıkar. Dikkatle incelendiğinde karşı çıktığı, şiddetle saldırdığı hakikat fikrinin özellikle dinlerdeki

hakikat fikri yani bu dünyanın ötesinde bir hakikat arama fikri olduğu görülecektir. Nietzsche'nin sadece hakikat karşıtı olduğunu düşünenlerin aksine genel olarak yaptığı hakikat eleştirileriyle aslında hakikati tamamen reddetmediğini düşünen birçok düşünür de bulunmaktadır. Bunun yanısıra onun perspektivist bakış açısı ve özellikle erken dönem "Ahlak Ötesi Anlamda Doğru ve Yalan Üzerine" başlıklı makalesi dikkate alındığında ise gerçekten de hakikat fikrini eleştiren bir filozof ve bir tür öncü postmodern figür olarak değerlendirilebileceği görülmektedir. Bu yazıda da Nietzsche'nin hakikat üzerine düşünceleri ele alınıp onun gerçekten postmodern felsefe geleneğinin öncülü olarak değerlendirilmesinin ne kadar uygun olduğuna karar verilmeye çalışılacaktır.

2. NIETZSCHE'DE GÜÇ İSTENCİNDEN DOĞAN İYİLİĞİN HAKİKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Nietzsche dinlerdeki hakikat düşüncesine koşut olarak düşünülebilecek ruh beden ikiliğine de benzer şekilde karşı çıkar. Bu dünyanın hakiki olmayan bedenle öte dünyanın ise hakiki olduğu düşünülen ruhla koşut düşünülmesi de Nietzsche'ye göre eleştirilmelidir. İnsanın bedeninin, duygularının, içgüdülerinin önemsizliği, gelip geçiciliği iddia edilip hakiki olanın akıl olduğu vurgusu yapıldığında Nietzsche buna karşı çıkacaktır. Bunu Nietzsche'nin ortaya koyduğu Apollonik ve Dionizik kültürler¹ ayrımı aracılığıyla birlikte düşünebiliriz. Genel olarak Nietzsche Dionizik kültürü savunan biri olarak düşünülür. Oysa Nietzsche çağında Apollonik kültür öne çıktığı için Dionizik kültüre ağırlık vermiştir (Nietzsche, 2009, s.23-34). Gerçekte bu ikisinin birbirini dışlamadığı Trajik kültürü savunduğu gözden kaçırılmamalıdır. Yani Nietzsche'nin savunduğu aklın önemsenmediği tamamen bedenin isteklerine, duygulara göre kurulmuş bir yaşam değildir. Sadece yaşamın bedensiz düşünülemediğini göstermek ister.

¹ Nietzsche felsefesinde Apollon tanrısı akla, Dionysos tanrısı ise tutkulara karşılık gelir.

Bedenin karşısında olup hep akıldan yana karar verirsek kimi zaman yaşamı alçaltan kararlar da verebiliriz. Oysa Nietzsche'nin derdi akılı veya bedeni temele koymak değildir. İki arasında kurulmuş olan klasik karşıtlığı, ikiliği ortadan kaldırmak ister. Çünkü asıl önemli olan yaşamı yükseltmektir. Bir hedef ya da ölçüt olarak görülebilir bu; bu nedenle bir şeyi değerlendirirken yapmamız gereken, o şey yaşamı yükseltiyor mu, yukarı mı çekiyor; yoksa değersizleştirip daha da alçaltıyor mu diye bakmak olmalıdır.

Tüm bunları anlatabilmek için öncelikle Nietzsche'nin Zerdüş'te deve, aslan ve çocukla sembolleştirdiği üç insan tipini hatırlatmakta fayda vardır (Nietzsche, 2012a, s.19-21). Deve birçok yükü yüklenmiş olan sürü insanını temsil eder. Bu yüklerle hakikat diye, iyiler ve kötüler diye hazır olarak verilenler, içinde bulunulan toplum tarafından kabul gören her ne ise kişilere yüklenen o değer yargılarıdır. Aslan, insanın artık bu yükleri taşımak istemeyen, onların gereksizliğini görüp onlardan kurtulmuş halidir. Ancak aslan her ne kadar kabul gören değer yargılarından sıyrılmış olmayı temsil etse de henüz kendisi yaşamda bir anlam bulamamış, bir değer yaratamamıştır. Aslanla sembolize edileni bir ara tür olarak özgür insan diye düşünebiliriz; sürü insanı ile üstinsan arasında duran bir tür. Çocuk ise, daha doğru ifadeyle aslandan çocuğa geçmek, gerçekleştirilebilecek son dönüşümü simgeler ve çocuk böylece üstinsanı temsil eder. Burada çocuk sadece yüklerinden kurtulmakla kalmamış, ayrıca eski değer yargılarının dışına çıktıktan sonra yeni bir insan olanağı gerçekleştirerek, yeni bir değerli eylem olanağı yaratmıştır. Nietzsche'nin kendi deyişiyle çocuk bu noktada yaşamı yukarı çeken üstinsanı temsil eder. Ayrıca metin boyunca sıradışı kişilerden de söz edilecektir. Sıradışı kişi üstinsanla eş değildir. Ancak genel olarak söylemek gerekirse üstinsan olma potansiyeli taşıyan, sürüden yapıcı farklı kişiler için sıradışı kişi denilmektedir. Bu insanlar yaratıcı kişiler ya da yaratamasa bile en azından üstinsana giden yolu açabilecek kişilerdir. Çünkü Nietzsche'ye göre insan hayvanla üstinsan arasında bir köprüdür (Nietzsche,

2012a, s.8). Üstinsanı yaratmamız olanaklıdır ve hedef olarak kendimize üstinsanı koymamız gerekmektedir, çünkü “üstinsan yeryüzünün anlamıdır” (Nietzsche, 2012a, s.6).

Nietzsche iyiyi “insanda güç duygusunu, güç istencini, gücün kendisini artıran her şey” olarak tanımlarken kötüyü ise “zayıflıktan doğan her şey” olarak belirler. Mutluluk ise “gücün çoğalmakta olduğu duygusu” olarak ele alınır (Nietzsche, 2012b, s.10). Bu bize genelde yapıldığı gibi Nietzsche felsefesinde iyi ve kötünün anlamlarının olmadığını söyleyemeyeceğimizi gösterir. Ona göre iyi her zaman yaşamı olumlayan, gücü artıran şeylerdir. Hakikati de benzer bir şekilde düşünebiliriz. Hakikat budur deyip çok sınırlayıcı bir tanım yapmıyorsa bunun sebebi yaşamı güçlendirecek şeylerin zaman içinde daha doğru deyişle tarihselliği içinde değişebilecek olmasıdır. Bir değer yargısı ya da bir düşünce belli bir zaman yaşamı olumlayan, işe yarayan bir şey iken bir zaman gelir ki artık işlevini kaybeder. İşlevini kaybettiği zaman hala o yargıya göre davranmak yaşamı aşağı çekecektir. O zaman geldiğinde artık o yargı terkedilmelidir, hakikat budur deyip ona bağlılık sürdürülmemelidir. Çok belirli ve her zaman geçerli olacak hakikatler ileri sürmese de birçok yerde benim hakikatim diyerek bazı şeyler öne sürmesi bize gösterir ki hakikat kavramını tümünden reddediyor değildir. Sürekli eleştirdiği hakikat ise daha çok dinlerin hakikatleridir. Bu sebeple Nietzsche’nin Hıristiyanlığa ve Yahudiliğe dair eleştirilerini ve bunun sebebini, hakikat eleştirisi bağlamında ortaya koymak gerekmektedir.

Nietzsche’ye göre Hıristiyanlık güçsüze, zayıfa acıma olarak kendini gösterir. Kötüyü “zayıflıktan doğan her şey” olarak tanımladığını göz önünde bulundurursak Hıristiyanlığın da kötüye ait olduğunu görürüz. Nietzsche’nin daha değerli tip olarak gördüğü yüksek insan hep istisna olarak ortaya çıkmıştır ve bu tip insanın yetiştirilmesi istenerek engellenmiştir. Bunun en önemli nedeni ise bu tip insanın sahip olduğu eleştirelilikten ve yeni olanı yaratma gücünden

korkulmasıdır. Nietzsche'ye göre bu korku sebebiyle yaşamın içine karşıtı olan tip yani evcil olan, hastalıklı olan, sürü olan diye nitelendirilebilecek Hıristiyan yetiştirilmiştir (Nietzsche, 2012b, s.10-11), çünkü "Hıristiyanlık bütün güçsüzlerin, düşmüşlerin, iyi yetişmemişlerin tarafında yer aldı; güçlü yaşamın koruyucu içgüdülerine karşıtıktan bir ideal çıkardı" (Nietzsche, 2012b, s.11).

Nietzsche insanlığın yozluğu ile karşılaşmanın kendisine ıstırap verdiği ama karşısına çıkan manzaranın da bu olduğunu söyler. Bu yozluğu *décadence* kavramıyla ifade eder. Nietzsche'ye göre insanlığın bugün en yukarı yerleştiği değerler *décadence* değerlerdir, çünkü bu değerlerle insanlar kendilerine zarar vermekte ve onları yaşamdan yana değerler üretmeye yönlendiren içgüdülerini kaybetmektedirler.

Nietzsche yaşamın kendisini gelişme içgüdüğü, sürekliliğin, gücün birikmesi, güç içgüdüğü olarak görür. Güç istencinin eksik olduğu yerde çöküş olduğunu, böylece de çöküş değerlerinin ve nihilistik değerlerin hüküm sürmeye başlayacağını belirtir (Nietzsche, 2012b, s.12) ve tam da böyle bir durum *décadence* dediği süreci doğurur.

Hıristiyanlığın temelinde acımayı gören Nietzsche acımanın da zayıflığı yücelttiğini göstererek aslında acıma söyleminin sanıldığı gibi masum olmadığını anlatır. Acıma gücün ve yaşamın inkârıdır, başka bir deyişle hiçliği övmektir. Nietzsche kimsenin buna açıkça hiçlik demediğini, bunun ahiret, Tanrı, hakiki yaşam, Nirvana gibi türlü adlar aldığını söyler. Ama burada aslolan eğilim yaşama düşmanlıktır. Bu nedenle de yaşam içgüdüğü harekete geçirilerek bu hastalıktan kurtulmak gerekir (Nietzsche, 2012b, s.12-14).

Mesleği yaşamı yadsımak olan rahip yüksek bir insan türü olarak kabul edildikçe "hakikat nedir?" sorusuna cevap bulunamamaktadır. Yadsımanın, hiçliğin avukatı olan rahip "hakikat"ın temsilcisi sayıldığında, doğru çoktan tepe üstü

çevrilmiştir. Bu Tanrıbilimci içgüdüye savaş açılması gerekir, çünkü o en baştan hatalı bir görüşün ürünüdür. Yeryüzünde yalanın en yaygın biçimi olan bu içgüdü ile birçok yerde karşılaşılır “Tanrıbilimcilerin etkilerinin uzandığı yerlerde değer yargısı altüst olmuştur”, yaşama zarar veren “doğru”, onu zenginleştiren, yücelten “yanlış” görülmüştür (Nietzsche, 2012b, s.15-16).

İnsan kendini mükemmel kılmak, Tanrısalığa yaklaştırmak için tını öne çıkarıp bedensel yanını, duyularını geri çekmiş, dünyevi şeylerden uzaklaşmıştır. Oysa bedeni, duyuları göz ardı etmek sadece yanlış hesap yapmaktır (Nietzsche, 2012b, s.20). “Kadavra misali bir beden içinde “güzel bir ruh” taşınabileceğine inanmak onların yanılışıydı” (Nietzsche, 2012a, s.168).

Nietzsche dinin gerçeklikten hayallerle, yalanla kaçmak için uydurulduğunu, köklerini doğal olana, gerçekliğe nefrette bulduğunu söyler. Dolayısıyla din sadece gerçeklikten acı çekenler içindir. Din *décadence*’ın formülünü verir (Nietzsche, 2012b, s.20-21).

Nietzsche Yahudilerin dikkate değer bir halk olduğunu çünkü her zaman ödedikleri bedel ne olursa olsun yaşamayı seçtiklerini söyler. Bu bedel ise doğanın, doğallığın, gerçekliğin radikal biçimde sahteleştirilmesidir. O zamana kadar bir halkın yaşayabilme koşullarına, doğal koşullara karşıt bir kavrama biçimi geliştirdiler. Dini, ahlaki, tarihi, psikolojiyi “onulmaz bir biçimde doğal değerleriyle çelişene dek tersine çevirdiler” (Nietzsche, 2012b, s.30). Hıristiyanlık da bu etkilerin devamı olmuştur, kendini Yahudi karşıtı sansa da Yahudiliğin mantıksal çıkarımıdır. Burada sürünün ilkin sadece hayatta kalmak için, başka türlüünü beceremediği için bu dünyada hayata dair bir anlam bulamayıp bir din yarattığı fikrini görürüz. Bu onların hayatta kalmasını sağladığı için Nietzsche tarafından bir bakıma takdir de edilir, Yahudiler “kayda değer bir halktır” demesi de bu yüzdendir. Ancak tabii bu dünyadan bir anlam bulmak daha önemlidir, asıl gereken budur.

Nietzsche Yahudiliği eleştirirken aslında Yahudiliğin rahiplerce dönüştürülmüş, rahibin kendi çıkarlarına göre değerleri değersizleştirip kendi çıkarlarını kutsal olarak sunduğu haline karşı çıkmaktadır. Sürü rahip tarafından kullanılır başka bir deyişle. Rahip sürüye kendi çıkarlarına uygun olarak bazı değer yargıları aşılır. Hıristiyanlık da bu sahtelik zemininde doğup büyümüştür. Nietzsche bu noktada İsa'yı ayrı tutuyor gibidir, onun Yahudi kilisesine başkaldıran bir niteliğe sahip olduğunu söyler. Ancak sonradan havariler ve rahipler tarafından geliştirilen Hıristiyanlık da İsa'nın başkaldıran niteliğinden arındırılarak Yahudiliğe benzemiştir (Nietzsche, 2012b, s.33-35).

İsa, öğretisinde suç kavramını ortadan kaldırmıştır, Tanrı ve insan arasındaki ayrılığı yadsımıştır. Tanrı ve insan arasında bir birlik olduğunu düşünüp buna "müjde" demiştir. Bu müjdeyi sadece kendisi için bir ayrıcalık olarak da görmemiştir, tüm insanlar için böyle olduğunu kabul etmiştir. Ancak İsa'nın günahkârların kurtuluşu için kendini kurban ettiği ve Tanrı'nın da buna bu yüzden izin verdiği düşünüldüğünde İsa'nın öğretisi bozulmuş, kurtarıncının karakteri değiştirilmiş olur ve anlamı kayar. Nietzsche bunun ölümden sonraki yaşam düşüncesinden ötürü yapıldığını söyler. Bu olumsuz dönüştürme sebebiyle de Paulus'u suçlar. Paulus'un düşünceleri İsa'ya, "müjde" fikrine karşıttır. Rahip gerçeklikle hiçbir bağı kalmayan kendi uydurduğu yalanları sorgulamadan inacak kitleye, sürüye onlar üzerinde tiranlık kurmak için yaymıştır. Bu tiranlık için gereken araç ölümsüzlük öğretisidir. Bir öte dünyada yargılanacaklarına inanır insanlar. Böylece de yaşamın anlamı öteye, hiçliğe kaydırılarak toptan yok edilmiş olur (Nietzsche, 2012b, s.52-54).

Nietzsche'ye göre, Yeni Ahit'te saygıdeğer tek kişi vardır; Romalı Vali Pilatus. Çünkü karşısında "hakikat" sözcüğü utanmazca kötüye kullanıldığında, Romalı Vali Pilatus soylu horgörüsüyle "Hakikat nedir?" demiştir (Nietzsche, 2012b, s.61).

Nietzsche tarihte, doğada, doğanın ardında, hiçbir yerde Tanrı'yı bulamadığını söyler. Tanrı olarak dile getirilen şey sadece hata değildir, "aynı zamanda yaşama karşı işlenen bir suç"tur (Nietzsche, 2012b, s.61). Gerçeklikle hiçbir bakımdan temas edemeyen bir din olan Hıristiyanlık "bu dünyanın bilgeliğine" yani bilime düşmandır. "Bu dünya bilgeliğini" (Nietzsche, 2012b, s.61) özellikle de tıp ve filolojiyi saçmalığına indirgemek ister. Tıp ve filolojiye düşmandır, "çünkü filolog olan 'kutsal kitaplar'ın ardını görür, hekim olan da tipik Hıristiyan'ın fizyolojik yozlaşmasının ardını. Hekim "şifası yok" der; filolog "düzenbazlık" (Nietzsche, 2012b, s.62).

3. NIETZSCHE'NİN HAKİKİ DÜNYA ELEŞTİRİSİ

Nietzsche "hakiki dünya" görüşünün gelişiminin altı basamağa sahip olduğunu belirtir ve altıncı basamakta da onun bir "masal" olduğunun anlaşıldığını iddia eder. Bu basamaklardan ilki "Platon'un hakiki dünya ulaşılabildir" fikridir. İkinci aşamada "Hıristiyanlığın hakiki dünyası artık ulaşılamaz, sadece vaat edilmiştir". Üçüncü basamakta "Kant'ın hakiki dünyası artık ulaşılamaz ve vaat edilmezdir, o bir buyruktur". Dördüncüde "hakiki dünya ne ulaşılabılır, ne bilinebilir, ne de yükümleyicidir ve böyle bir durum da pozitivistdir". Beşincide "hakiki dünya artık bir şeye yaramayan, gereksiz bir fikirdir", ortadan kaldırılmak istenir. Nietzsche bu evreyi sağduyunun ve neşenin geri gelişi, Platon'un utançtan kızarıışı olarak değerlendirir. Son olarak altıncı basamakta "hakiki dünyanın artık ortadan kaldırıldığı" aşamadır. Böyle olunca hakiki dünya ile beraber görünüşteki dünya da ortadan kalkmıştır. Bu demektir ki gereksiz bir ayırım olan hakiki dünya/görünür dünya ayrımı tamamen ortadan kalkmıştır. Artık dünya tek bir dünyadır. Nietzsche'ye göre insanlığın bu en uzun yanılığını sonlandıran kendi düşünceleridir. Nietzsche bu aşamayı *Zerdüş't*ün başlangıcı olarak ilan eder (Nietzsche, 2010b, s.25-26).

Görüldüğü üzere Nietzsche özellikle bu dünyanın ötesinde bir hakikat arama fikrine karşı çıkar. Hatta Platon'a yönelik eleştirisi bile Platon'un görüşlerinin halk tarafından anlaşılan biçiminin Hıristiyanlığa zemin hazırladığını düşünmesi ile ilgilidir.

Nietzsche'ye göre, metafizikçilerin başka bir dünya yaratmalarının nedeni acı veren bu dünyaya karşı nefret duymaları, güncelliğe küskünlükleridir. Bu küskünlüğün sonucunda bu dünyayı görünür dünya ilan edip bunun dışında hakiki bir dünyanın daha var olması gerektiğine karar verirler. Bu dünya oluş dünyasıdır, karşıtı olarak bir de varlık dünyası olmak zorundadır, çünkü bir A varsa karşıtı olan B de vardır diye düşünülür (Nietzsche, 2010a, s.376).

İnsan bedeni arzularını tatmin edemeyince çoğu zaman bu dünyaya ilişkin arzuları küçümseme eğilimindedir. Dünyayı arzu duymadan görmek isteyen, “dili sarkmış bir köpek gibi” olmak istemediklerinden hiç arzu duymak istemeyen insanlar akıllarıyla bunu yapabiliyor olsalar da bedenlerindeki istemi susturamadıklarından gerçekte istemekten vazgeçemezler. Ama kendi istemlerinden utanırlar ve kendilerine yalan söylerler. Yeryüzünün güzelliklerini sadece seyretmekle yetinirler çünkü onları arzulamanın yanlış olduğuna inanırlar. Nesnelere bu türlü seyredilişine bir tür ironiyle “lekesiz idrak” diyen Nietzsche bunu yapan insanları ikiyüzlü ve sahtekâr olarak değerlendirir. “Sahiden, yaratanlar, dölleyenler, oluşa sevinenler olarak sevmiyorsunuz yeryüzünü” diyerek onların asıl suçlarını ortaya koyar. Nietzsche'ye göre onlarda eksik olan arzunun masumiyetidir ve bundan ötürü tüm arzuya kara çalarlar. Oysa dölleme istemi ve kendinden öte bir şey yaratmak istemek tamamen masumdur; ama ölmekten korkmak insanları yaşamı sevmekten alkoyar. Çünkü Nietzsche'ye göre insanların ölümsüz olabilecekleri bir öte dünya yaratmaları, bu dünyayı ve bu dünyanın arzularını “kötü” olarak nitelendirmelerine yol açmıştır. Bir yandan da insanlar bu arzulardan tamamen vazgeçemedikleri için

arzular karşısında onları hem isteyen hem de kötüleyen bir ikiyüzlü konumuna düşmüşlerdir (Nietzsche, 2012a, s.119-121).

İnsan hakikati kendisiyle çelişkili, aldatıcı olmayan, değişmeyen, ıstırap çekilmeyen hakiki bir dünya olarak arar. İnsan böylesi bir dünyanın var olması gerektiğine inandığından, onun var olmayabileceğinden de şüphe duymaz ve böylece içinde yaşadığımız dünyayı da hata olarak görür. Nietzsche'ye göre bu düşünce verimsiz, ıstırap çeken bir türün düşüncesidir, çünkü hakikat istenci, yaratma istencinin güçsüzlüğünün göstergesidir (Nietzsche, 2012a, s.282-283). Nietzsche metafizikçinin bu hakikat istemini "bir avuç dolusu kesinliği bir araba dolusu olanağa tercih etme" (Nietzsche, 2011, s.24) olarak değerlendirir.

Tüm bunlara karşın Nietzsche hakikat yoktur, hakikat fikrinden tamamen vazgeçelim dememektedir. Sadece belirli bir dinin, ideolojinin, hatta belki felsefi görüşün katı ve asla değişmeyecek hakikat olarak belli bir şeyi ortaya koyup tüm yaşamı ona göre belirlemesini, artık bu görüş yaşama zarar vermeye başladığında bile ondan vazgeçilmemesini eleştirir. Yukarıda da belirtildiği gibi Nietzsche için temel ölçüt yaşamın yükseltilmesidir. Bu nedenle de belirli bir şeyi hakikat olarak değişmezcesine kabul ederek bütün insan olanaklarına yüz çevirmekten kaçınmak gerekir. Belki de Nietzsche'nin hakikat kavramını kullanmaktan tamamen vazgeçmemesi insanın da dil aracılığıyla doğayı açıklayan bir canlı olmaktan vazgeçemeyecek olmasındandır, ama sonuçta doğru dediğimiz şeyin dilde kurulduğu ve dilin de metaforlarla ve metaforlarla oluşmuş insan merkezli bir şey olduğunu dikkate aldığımızda tam da Nietzsche'nin söylediği gibi "doğrular, yanılsama olduğunu unuttuğumuz yanılsamalardır" (Nietzsche, 2017, s.27) diyebiliriz. Bu yanılsamalar yine de gereklidir çünkü insan bilinmezlikten korkar ve temelinde güç istenci olan bir dürtüyle belli doğrular belirlemek ister. Bu noktadan bakıldığında bu ihtiyaç doğal olmakla birlikte Nietzsche açısından bakıldığında, insan hakikati

belirlerken yaratıcıdır ve hakikat dediği de aslında insanın kendi bakış açısı, tarihselliği ve diliyle ortaya koyduğu bir şeydir. Buradaki hata, hakikatin tamamen katı, değişmez ve realiteye uygun diye düşünülmesidir. Nietzsche'nin metaforlara verdiği bu önem, anlam ve doğruluk hakkındaki kuşkuları, Derrida'nın Nietzsche'yi şükranla andığı öncülerinden biri olarak görmesinin sebeplerinden biridir (Sarup, 2004, s.70).

Bilge olarak kabul edilen birçok kişi dahi varolan doğruların dışındaki olanakları araştırma becerisinden uzaktırlar. Çoğu zaman bilim diye yapılan, önceki düşüncelerin üzerinde durmaktır. Nietzsche bu kişileri "sokakta durup da gelen geçene bakanlar gibi: beklerler ve başkalarının düşündüğü düşüncelere bakarlar" (Nietzsche, 2012a, s.123) diye ifade eder. Gerçek bilginler ise tam da sürü tarafından bilgin olmadığı söylenen ancak başka yüksek insanlar ya da sıradışılar tarafından yükseklikleri anlaşılabilen kimselerdir (Nietzsche, 2012a, s.121).

Nietzsche'ye göre hakikat hassas kulaklara göredir, yani herkesin kolayca kavrayabileceği bir şey değildir. Sadece "büyük gürültüler koparan tanrılara inanmak" (Nietzsche, 2012a, s.46), Nietzsche'nin pazaryerindeki oyunculara ait olduğunu söylediği bir özelliktir. Bu oyuncular "halkın gözünde efendi" (Nietzsche, 2012a, s.46) olan ama aslında sadece maskara olanlardır. Hakikati arayan kişiye onları kıskanmaması gerektiği, hakikatin "dediğim dedik birinin kollarında" (Nietzsche, 2012a, s.46) olmadığı söylenir. Gerçekten büyük olanlar ve yeni değerler yaratanlar pazaryerinin ve ünün olmadığı taraftadırlar (Nietzsche, 2012a, s.46-47).

4. HAKİKAT ELEŞTİRİSİNİN POSTMODERN GÖRÜNÜMLERİ VE NIETZSCHE'DE KİŞİNİN HAKİKATI

Nietzsche felsefesinin postmodern olarak değerlendirilmesini sağlayacak hakikat eleştirileri ile devam etmeden önce kısaca postmodernizmin ve hakikat hakkındaki eleştirilerinin ne olduğundan söz etmek gerekir. Her ne kadar postmodernizm hakkında uzlaşmış genel kanıların olmadığı ve postmodern diye nitelenen filozofların da ortak bir söylemlerinin olmadığı doğrusu da burada genel hatlarıyla postmodernizmin ne olduğu incelenmeye çalışılacaktır. Bu anlamda postmodernizmin ne olduğundan ziyade ne olmadığını, yani hangi modern öğelere karşı çıktığını ortaya koymak gerekmektedir. Öncelikle *Postmodern Durum* adlı metniyle postmodern çağı ilan eden filozof diyebileceğimiz Lyotard özellikle modernizmin ve onun bilim anlayışının ürettiği üst anlatılara dikkat çeker. Bir yandan da bilimin kendi statüsünü oluşturmak ve benimsediği yöntemleri temellendirebilmek adına geliştirmesi gereken bir meta-söylem de söz konusudur. Meta-söylem burada bizi felsefi etkinliğe götürür ve bununla da tinin gelişimi, özgürleşme, bilinç sahibi özne, anlamın hermeneutiği gibi konular üzerinden “büyük anlatı”ların oluşturulduğunu görürüz. Bu büyük anlatılara gönderme yapan bilimlerin ise “modern” olarak adlandırıldığını dikkat çeken Lyotard, “hakikat değeri taşıyan bir söylemin göndericisiyle alıcısı arasındaki uzlaşının kuralı, ancak tüm usyürütücü zihinlerin olası oybirliği perspektifinde yer alıyorsa kabule şayan sayılacaktır” (Lyotard, 2013, s.7) der. Lyotard bu noktada Aydınlanma'nın da çağının büyük bir anlatısı olduğunun altını çizer. Aydınlanma'nın merkezinde yer alan akıl sahibi, evrensel etik-politik yasa oluşturan bir kahraman vardır ve bu süreçte yaptıklarının meşruiyetini kurumlar aracılığıyla sağlar. Bilginin kendisini tarih felsefeleri ve üst anlatılar üzerinden temellendirdiğini gördüğümüz modernizmde, Lyotard'a göre adalet de hakikat gibi büyük anlatıya dahil olabilir. Bütün bu yaşamı anlama ve açıklama girişimleri karşısında postmodern sayılan tutum ise üst anlatılara karşı

inançsızlıktır (Lyotard, 2013, s.7-8). Böyle bir durumda Eagleton'ın ifadesiyle "sanki postmodernizm, büyük kılavuzu Friedrich Nietzsche'nin yaptığı gibi, sistemden metafizik temellerini unutmasını, Tanrı'nın öldüğünü kabullenmesini ve görecelikçi olmasını ister gibidir" (Eagleton, 2011, s.156-157).

Postmodernizm, sadece üst-anlatılara karşı olmasıyla değil; Aydınlanma düşüncesine, pozitivistin bilgi anlayışına ve genel olarak hakikat düşüncesine eleştirileriyle de modernizmin karşısında konumlanmıştır. Nietzsche de hakikate yaptığı eleştiriler ile birlikte, tam olarak bu modernizm karşıtlığı sebebiyle postmodern felsefenin bir öncüsü olarak görülebilmektedir. Küçükalp'e göre, modernizm klasik felsefe geleneği ve Hıristiyan dünya görüşünden kopuş düşüncesi ile yeni olma iddiasını taşıyarak ortaya çıkmış olsa da Nietzsche, modernizmi bu şekilde düşünmemektedir. Nietzsche modernizmi, Sokrates'ten beri devam eden Batı metafizik geleneği içerisinde değerlendirir (Küçükalp, 2002, s.75). Nietzsche'nin Sokratik hakikat anlayışına ve Hıristiyanlığın hakikatine dair eleştirileri yukarıdaki bölümlerde detaylı olarak ele alınmıştır. Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde Nietzsche'nin hakikat eleştirileri ile Batı metafizik geleneğinin karşısında konumlanan postmodern felsefeyi etkilediği rahatlıkla söylenebilir. Sarup, Lyotard'ın Nietzsche'den etkilenen filozoflardan biri olduğunu ifade eder (Sarup, 2004, s.220). Yukarıda da söylendiği üzere postmodern felsefenin önemli isimlerinden biri olan Derrida, Nietzsche'den etkilenen bir başka filozoftur (Sarup, 2004, s.70). Foucault, Nietzsche'nin hakikat eleştirilerinden etkilenecek hakikat arayışını felsefe tarihinin hatası olarak ortaya koyan bir başka postmodern isimdir (Foucault, 2011, s.234). Bu bilgiler ışığında Nietzsche'nin postmodern felsefenin öncülü olarak değerlendirilmesini sağlayacak hakikat eleştirileri incelenmeye devam edilebilir.

Geçmişin ve çağının bütün inanç ve kültürlerini üzerinde taşıyan şimdinin insanları ise kendileri bir şey yaratabilecek güçteki kişilerin aksine hiçbir şeye

inanmadıklarından Nietzsche tarafından şimdiye kadar inanılmış şeylerin alacalı bulacalı tabloları olarak tasvir edilirler. Bu rengârenk olan ve üzerlerinde her türlü işaret taşıyan -bu nedenle yani bu işaret yoğunluğundan ne oldukları anlaşılamayan- bu insanlara yaptığı eleştirisiyle (Nietzsche, 2012a, s.116-119) Nietzsche'nin yaratıcı olmayan ama geçmişteki ve şimdideki tüm hakikatlere aynı yakınlıkta duran kişilerin çok hakikatliliğini savunmadığını belirtmek gerekir. Fakat katı hakikat anlayışlarına sürekli yaptığı eleştirisiyle de bir tür postmodern öncül olarak değerlendirilebilir.

İnsanı, özellikle de kişinin kendisini keşfetmesi zordur. Bu yüzden çoğu kez tin kendini aldatır, yalan söyler. Ama kendi iyi ve kötülerini ortaya koyabilen yaratıcı kişiler herkes için olduğu iddia edilen iyilerin ve kötülerin üstesinden gelebilirler (Nietzsche, 2012a, s.194). Yani bu kişiler kabul edilen değer yargılarını aşarak yaşamda değerli bir şey bulabilmişler, yapabilmişlerdir. Nietzsche'nin burada benim iyim ve kötüm diyen kişiden söz etmesini herkesin kendine iyiler ve kötüler uydurması olarak yorumlamamak gerekir. Kendisi, değer yaratabilecek yaratıcı kişilerden bahseder. Toplulukta kabul gören ama aslında yaşamı değersizleştiren değer yargılarından kurtulmak önemlidir, ama bu durumda bu değer yargıları olmaksızın da yaşamda değerli bir şeyler olduğunu, yapılabileceğini görmek gerekir.

Benzer şekilde Zerdüşt çeşitli yollardan kendi hakikatine vardığını, yol sormayı sevmediğini, kendisi deneyerek kendi yolunu bulduğunu söyler. Böylece de ne iyi ne kötü olan ama kendisinin olan yola ulaşır (Nietzsche, 2012a, s.196). Burada hem yukarıda bahsettiğimiz değer yargılarından sıyrılıp yeni değerler yaratmaya yaptığı vurguyu hem de kişinin kendi hakikatine varması düşüncesinin önemini görebiliriz. Yani önceden verili ve kesin bir hakikat yoktur.

Nietzsche insanların neyin iyi neyin kötü olduğunu uzun zamandır bildiklerini sanmasını kibir olarak değerlendirir. Oysa yaratıcı kişi dışında kimse henüz neyin

iyi neyin kötü olduğunu bilmemektedir. İnsanlara hedef belirleyecek ve böylece yeryüzüne anlamını ve geleceğini verecek olan yaratıcı kişidir. Böylece iyi ve kötü olanı o yaratacaktır (Nietzsche, 2012a, s.197).

Hakiki olmayı çok az kişi başarabilir, Nietzsche'ye göre en az başarılar da iyilerdir. Çünkü iyi insanların asla hakikati söylemediklerini, iyi olmanın da bu sebeple tin için hastalık olduğunu söyler. İyilerin daha önceden onlara öğretilenleri dinleyen, tekrarlayan kimseler olduklarını ama söz dinleyenlerin de kendilerini duymadıklarını belirtir (Nietzsche, 2012a, s.201). Buradan eski levhaları yıkıp iyi olmaktan daha doğru ifadeyle eski değer yargılarına göre iyi olarak değerlendirilenleri yapmaktan vazgeçmek gerektiğini anlayabiliriz. Çünkü bu bir hastalıktır, aslında hakikat bu değildir, bu sadece söz dinlemek, önceden konulmuş kurallara uymaktır.

Nietzsche Herakleitos'a benzer şekilde her şeyin aktığını, oluş halinde olduğunu düşünür. Oluşa değer vermeyip, akışa inanmayıp sabit kavramlarla hayatı götürme çabası ile iyi ve kötülerini belirlemeyi; çağı, koşulları, bunların değişimini göz ardı edip sabit değer yargıları ile yaşamak istemeyi eleştirir. Bunu istemek tembelliktendir, tekrar değerlendirmekten ve yeniden hakikati, değerliyi ortaya koymak için gösterilecek çabadan kaçıştır (Nietzsche, 2012a, s.202).

Yaşamın dışında hakikatler üretme çabası, yaşamla çelişene kutsal deyim hakikiliği ona affetme çabası hala görülüyorsa tüm bunlar Nietzsche'ye göre eski levhalara hala inanmak yüzündendir. Bunları kırmak gerekir, çünkü bunlarla hakikatin kendisi öldürülmüş olur (Nietzsche, 2012a, s.203).

Her şey boş, yaşamak anlamsız diyen eski levha bilgelik olarak görülse de Nietzsche'ye göre o da kırılması gereken eski levhalardan biridir, çünkü yaşamdan hoşnut olmayanların, bir şey yaratamamış olanların öğretisidir o ve asıl olarak en değerli olan ise yaşamdır (Nietzsche, 2012a, s.205-206).

Dünyada çok pislik olsa da bu, dünyanın kendisinin tümünden pislik olduğunu göstermez bize. Aslında pislğin ve bundan tiksini memizin varoluğu önemlidir. Çünkü böylece en iyi şeylerde bile tiksini lecek yanı görüp onu düzeltmemize, daha iyi bir hale getirmemize yarar (Nietzsche, 2012a, s.206-207). Bu düşünceyle bakarsak temel ölçüt olan yaşamı yükseltme için dünyada pislik bulunması da gereklidir diye düşünülebilir.

Dindarların dünyaya hiç karışmama ve insanların birbirlerine eziyetleri karşısında dahi bir şey yapmama öğütleri de elbette Nietzsche'nin eleştirilerine hedef olur. Bu da dünyadan yüz çevirmenin bir biçimi olarak kınılması gereken eski levhalardan biridir (Nietzsche, 2012a, s.207).

Bilginin arzuyu unutturacağı, bu yüzden terk edilmesi gerektiği öğretisi pazaryerlerinin yeni levhasıdır. Ama bu yaşamı tek tarafından ele alan, alçaltan, değersizleştiren bir öğüttür ve asıl bu öğüdün terk edilmesi gerekir. Bu da sonuçta her şey aynı, hiçbir şey yaşamaya değmez demeye gelir ki bu Nietzsche tarafından bir kölelik vaazı olarak değerlendirilir. Oysa Nietzsche Zerdüş'tü ile istemeyi ve yaratmayı salık verir bize (Nietzsche, 2012a, s.207-208).

İyilerin en çok zararı verdiğini söyler Nietzsche. Çünkü iyi olanı hâlihazırda bildiklerini iddia ederler, böylece iyi olanı arayana, levhalarının dışına çıkan yaratıcılara engel olurlar (Nietzsche, 2012a, s.215-216). Bunun asıl anlamı şudur sürü insanı kendi hakikatini ya da ahlakını en doğru, en yüce ve kesin sanırken yaşamı ne kadar alçalttığının, değersizleştirdiğinin farkında değildir. Bunu görüp bu hakikatin dışına çıkan, yaratıcı olma imkânı olan bir sıra dışı olduğunda ise bu sıra dışı kişi sürü tarafından türlü şekillerde engellenir. Hatta yaşamı bile elinden alınmak istenebilir. Sürü insanı sıra dışıyı kendisi için ciddi bir tehdit olarak gördüğü için onu ortadan kaldırmak ister. İşte bu da Nietzsche'nin sıklıkla üzerinde durduğu önemli bir konudur. Çünkü burada bir değer harcanması söz konusudur. Bu sıra dışı kişi kendisi üstinsan olmasa bile üstinsana giden yolu

açmada ciddi katkı gösterebilecek bir kişi olduğundan onun önemi büyüktür. Yaşamda hakikat diye önüne konulan masalların dışına çıkmış, buna rağmen “yaşamda her şey boştur, değersizdir” diye düşünen biri de olmamış ise bu kişi yaratacak kişi olacaktır. Yaşamda anlamlı, değerli bir başka olanak gerçekleştirerek yeni bir insan olanağı yaratmış olacaktır. Böylece tüm insan türüne, yaşamın kendisine yeni bir değer kazandırmış olacaktır. Bu tip kişiler Nietzsche felsefesinde oldukça önemlidir. Onların engellenmesinin önüne geçilmelidir. Hatta eğitim bile yaşamı yüceltecek bir tür insan yetiştirmeye olanak verecek şekilde, üstinsana giden yolu hazırlayacak şekilde olmalıdır.

Gölgenin Zerdüşt’e söylediği şu sözü ele alalım; “Sahiden çok sık izlerdim hakikati, adım adım: o zaman tekmeleri başımı. Kimi zaman yalan söylediğimi düşündüm, gel gör ki ancak o zaman isabet ettirmişim—hakikate” (Nietzsche, 2012a, s.277). Bu bize tersine çevrilmiş hakikati tekrar tersine çevirerek hakikate ulaşabileceğimizi gösterir. Bir kez daha görürüz ki eleştirilen tümünden hakikat değildir. Eleştiriler aslında belli bir hedefe yönelmişler; tersine çevrilmiş hakikate.

5. SONUÇ

Sonuç olarak diyebiliriz ki Nietzsche’nin “hakikat”e yaptığı eleştiriler özellikle Yahudiliğin ve Hıristiyanlığın “hakiki dünya” görüşlerinedir. Aslında eleştirdiği bu dünyanın dışına çıkarılmış hakikat görüşü başka bir deyişle tersine çevrilmiş hakikattir. Bunun yanısıra Nietzsche, Sokrates’in ve Platon’un hakikat anlayışlarına, Aydınlanma düşüncesine ve pozitivizme yani felsefe tarihindeki farklı hakikat anlayışlarına kuşkuyla yaklaşmıştır ve bu tutumu da onun postmodernizmin öncülü olarak kabul edilen isimlerden birisi yapmıştır. Nietzsche’nin tersine çevrilmiş hakikati tekrar ters yüz etmekten söz etmesi ve birçok yerde olumlu olarak hakikat kavramını kullanması göz ardı edilmeden şunu söyleyebiliriz ki Nietzsche’nin *kendi hakikatini yarat* söyleminden şöyle bir

sonuç çıkarılamaz; herkesin kendince hakikati olsun, böylece de her şeye hakikat denilebilsin. Nietzsche'nin "ne olsa gider" şeklinde düşünülebilecek bir tür çok hakikatliliği de savunmadığını rahatlıkla düşünülebilir. Ama Nietzsche bir hakikatperestlik eleştirisi yapar ve bununla birlikte insanın kendi aklını çok yücelterek kendine hakikatler belirlediğini ve sonra bunları başta hakikat diye ortaya koyanın da kendisi olduğunu unutup bunlara çok bağlı olduğunu dile getirir. Sonuçta bu düşünceleri ile de bir postmodern öncülü olduğu söylenebilir. Çünkü postmodern felsefe de genel olarak mutlak hakikat, nesnellik düşüncesini ve bu hakikat anlayışı ile şekillenen modern felsefe geleneğini eleştirmektedir. Modern felsefenin kendisine bir dayanak haline getirdiği bilimi, tarihi, yaşamı akıl merkezli bir şekilde açıklama perspektifi, Nietzsche için Sokratik-Platoncu kültürün devamı olarak görülebilir. Bu noktada Nietzsche'nin hakikate ilişkin belirmeleri, düşünce tarihindeki önemli konulardan birisi olan postmodernizm tartışmalarını kavramak için de bize yol göstermektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç duyulmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Eagleton, T. (2011). *Postmodernizmin Yanılsamaları*, Çev., Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2011). "Nietzsche, Soybilim, Tarih". Çev., Işık Ergüden. *Felsefe Sahnesi*. (Der.) Ferda Keskin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları. s. 230-253.
- Küçükalp, K. (2002). Nietzsche'nin Postmodernizme Felsefe Bakımından Etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Lyotard, J. F. (2013). *Postmodern Durum*. Çev., İsmet Birkan. Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- Nietzsche, F. (1993). *Ecce Homo*, Çev., Can Alkor. İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2009). *Müziğin Ruhundan Tragedyanın Doğuşu*. Çev., İsmet Zeki Eyuboğlu. İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2010a). *Güç İstenci*. Çev., Nilüfer Epçeli. İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2010b). *Putların Alacakaranlığı*. Çev., Mustafa Tüzel. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Nietzsche, F. (2011). *İyinin ve Kötünün Ötesinde*. Çev., Ahmet İnam. İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2012a). *Böyle Söyledi Zerdüşt*. Çev., Mustafa Tüzel. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Nietzsche, F. (2012b). *Deccal Hıristiyanlığa Lanet*. Çev., Ayça Kaya. İstanbul: Say Yayınları.
- Nietzsche, F. (2017). "Ahlak Ötesi Anlamda Doğru ve Yalan Üzerine". *Nietzsche ve Dil Erken Dönem İki Makale ve Yorumları*. (Der.) A. Onur Aktaş. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. s. 21-37.
- Sarup, M. (2004). *Post-yapısalcılık ve Postmodernizm*. Çev., Abdülbaki Güçlü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Nietzsche has been seen by many as an anti-truth. His criticisms of truth have always been taken into account from one aspect, and thus Nietzsche could be seen as a kind of predecessor of postmodern philosophers. Nietzsche opposes the truth teachings of Socrates and Plato and the truths of Christianity, which he believes to be formed from their ideas. When examined carefully, it will be seen that the idea of truth that he opposes and violently attacks is the idea of truth in religions, namely the idea of seeking truth beyond this world. Many thinkers think that they do not completely reject the truth despite their criticism of the truth in general. In addition, considering his perspectivist perspective and especially his early article "On Truth and Lies in a Nonmoral Sense", he can be considered a philosopher and a kind of pioneering postmodern figure who criticizes the idea of truth. How appropriate is this article to consider Nietzsche's thoughts on truth and consider him a postmodern predecessor? It will be tried to decide that it is an evaluation.

Method

This article was created by reading and interpreting the literature on the subject.

Results

Nietzsche also opposes the soul-body duality, which can be thought of as parallel to the idea of truth in religions, in the same way as in the case of truth. He opposes the insignificance of man's body, emotions, and instincts. We can think of this together with the idea of Apollonic and Dionysiac cultures put forward by Nietzsche. Generally, Nietzsche is considered to be an advocate of Dionysiac culture. However, since the Apollonian culture came to the fore in the age of Nietzsche, he gave weight to the Dionysian culture. In fact, it should not be overlooked that he defends the Tragic culture, where these two are not mutually exclusive.

While Nietzsche defines good as "everything that increases the feeling of power, will to power, power itself in man", on the contrary, he defines evil as "everything arising from weakness". It shows that we cannot say that good and bad have no meaning in Nietzsche's philosophy. According to him, good is always something that affirms life and increases power. We can similarly think of truth. If he says this is the truth and does not make a very restrictive definition, it is because the things that will strengthen life can change over time, more accurately, in its historicity. While a value judgment or a thought is a life-

affirming and useful thing for a certain time, there comes a time when it no longer functions. Still acting according to that judgment will bring life down when it loses its function. That judgment should be abandoned when that time comes, and loyalty to it should not be maintained by saying that this is the truth. Although he does not put forward very specific and always valid truths, he puts forward some things by saying it is my truth in many places, showing us that he does not completely reject the concept of truth. The truth that he constantly criticizes is mostly the truth of religion. This is a critique of the understanding of the truth about Judaism and Christianity.

Let's discuss Nietzsche's view of the "true world" as a fable. Nietzsche says that his view of the "true world" passes through six steps until it is finally understood as a fable. The first is Plato's idea that the true world is accessible. In the second stage, the true world of Christianity is no longer accessible. Kant's true world is no longer attainable and unpromised on the third step. It is imperative. Fourth, it is positivism that the true world is neither accessible, known, nor obligatory. Fifth, the true world is a useless, unnecessary idea. It is desired to be eliminated. Nietzsche considers this stage the return of common sense and joy, Plato blushing with embarrassment. Finally, it is the stage where the real world is no longer abolished. As such, the apparent world has disappeared along with the real world. This means that the real world/visible world, which is an unnecessary distinction, has disappeared. The distinction has completely disappeared. The world is now one world. According to Nietzsche, his thoughts end this longest mistake of humanity.

Conclusion

Against all this, Nietzsche does not say that there is no truth, that we should give up the idea of truth completely. He criticizes that only a certain religion, ideology, or even a philosophical view reveals a certain thing as a solid and never-changing truth and determines the whole life according to it, and he does not want to give up on this view even when it starts to harm life. According to Nietzsche, the truth is for sensitive ears. That is, it is not something everyone can easily grasp. It should be noted that Nietzsche never advocated a kind of poly-truth, which is not creative but close to all truths in the past and present, but it can also be considered a kind of postmodern predecessor with his constant criticism of solid understandings of truth. If no one has gone beyond the tales put before him as truth in life but still thinks that "everything is empty in life, it is worthless", this person will be the person who will create it. Nietzsche critiques truth-seekers and states that a person sets truths for himself by exalting his mind and then forgets that he is the one who puts them out as truth in the first place and becomes attached to them too much. As a result, it can be said that it is a postmodern predecessor with these thoughts.